

Revolucionarnom operacijom vraćaju vid slijepima zbog teških ozljeda oka

Ova se operacija, osim u Hrvatskoj, provodi u još samo tri europske zemlje, a tri dosad kod nas operirana muškarca potpuno su se oporavila i dobro vide

piše Ivana Krnić

Nesmotrena dječja igra dvojice prijatelja završila je loše. Jedan od njih nehotice je prolio drugome kiselinu po oku. Gotovo 15 godina jedan je dječak, a kasnije mladi muškarac, bio gotovo slijep na jedno oko.

Još jedna bezazlena situacija, poput bojenja stana, bila je dovoljna da oslijepi još jedan muškarac. Vapno mu je upalo u oko i - oštetilo rožnicu.

RADNO AKTIVNI Takve ozlijede nije bilo moguće sanirati klasičnom transplantacijom rožnice, a jedini način bila je transplantacija matičnih stanica rožnice, koja se nije obavljala u Hrvatskoj. Štoviše,

U ovakvim slučajevima riječ je o zdravoj unutrašnjosti oka, a površina je ozbiljno ozlijeđena, objašnjava dr. Dekaris

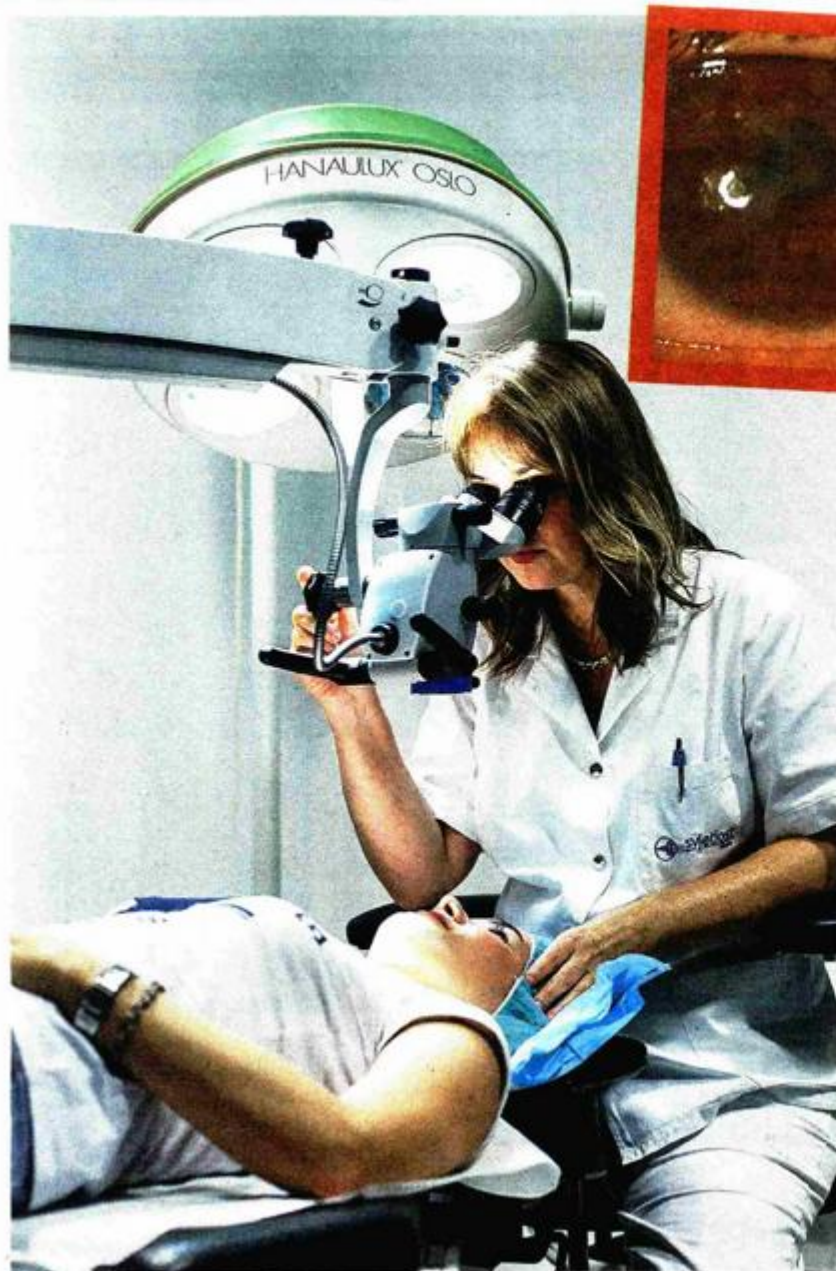
mogla se napraviti samo u trima europskim zemljama.

Danas je svoj trojici muškaraca vraćen vid, i opet su radno aktivni. Proces njihova ozdravljenja dogodio se u Hrvatskoj.

RADNA POVRŠINA Prof. dr. sc. Iva Dekaris iz Klinike Svjetlost jedina je u našoj zemlji koja radi takve operacije. Budući da su dosad operirana trojica pacijenata, prošlo je dovoljno vremena da se može reći da je metoda uspješna.

- Transplantacija matičnih stanica rožnice operacija je koja može vratiti vid pacijentima, i to najčešće onima koji su imali ozljedu jednog ili dva oka, poput opeklina, ozljede kemijskom lužinom, tekućinom ili pak radnu ozljedu, gdje

ris iz Svjetlosti jedina u Hrvatskoj transplantira matične stanice rožnice

Ozlijeđena rožnica oka prije operacije (lijevo) i bistro oko nakon transplantacije (desno)

je teško oštećena prednja površina oka - objašnjava prof. Dekaris.

BANKA TKIVA U ovom slučaju, nadodaje, riječ je o zdravoj unutrašnjosti oka, a površina je ozbiljno ozlijeđena. Znači, ono što inače vidimo na pogled, dio koji je bijel i proziran, pri takvim je ozljedama zamućen, crven i ne može se vidjeti pacijentova šarenica, odnosno obojeni dio oka.

Metoda je opisana relativno još 1997., kad je grupa stručnjaka iz Italije opisala laboratorijski način uzgoja matičnih stanica. Međutim, u kliničkoj praksi trebale su godine da se ti ljudi mogu početi liječiti.

- Matične stanice uzimaju se s pacijentova oka u laboratoriju. Taj laboratorij može biti očna ili tkivna banka. Metoda uzgoja prilično je teška i malo se laboratorija u svijetu bavi time. Poanta je da se u posudici in vitro mogu uzgojiti kako bi se potom jedna plahta tih stanica vratila

U TIJEKU JE ISPITIVANJE

Za pacijente je zasad zahvat besplatan

U Hrvatskoj se očekuje da će biti desetak kandidata za transplantaciju matičnih stanica rožnice na godinu. No, želja naših liječnika je da postanemo referentni centar jer smatraju da bismo mogli pokrivati cijelu regiju.

- To je realno jer nam se već sada javljaju pacijenti iz stranih zemalja, prije svega iz susjednih. Ako metoda zaživi, onda bi se moglo puno raditi - kaže prof. Dekaris i dodaje da to ne bi bilo moguće da nemaju partnere u Klinici za traumatologiju. Svjetlost, naime, nema očnu banku.

- Naš partner je Klinika za traumatologiju. Bez banke tkiva pod vodstvom dr. Mirne Tominac ne bismo mogli raditi ovo što radimo danas. Ovo je jedan dobar primjer spoja privatnog i državnog - kaže prof. Dekaris. Cijena postupka u inozemstvu je 100.000 kuna.

Buduće da je u Hrvatskoj u tijeku kliničko ispitivanje, pacijentima je sve besplatno.

- Trenutačno je jedan mladi dečko u fazi odobrenja i dvije osobe su na čekanju. Cilj nam je da ova metoda postane dio liste HZZO-a, ali da se uvede, trebamo određen broj operacija kako bismo predložili konkretne podatke Ministarstvu i HZZO-u - zaključila je prof. dr. sc. Iva Dekaris. ❀

na jednoj membrani kirurgu koji ih presađuje na oko - objašnjava prof. Dekaris.

Postupak je sljedeći: nakon pregleda i utvrđivanja da je riječ o gubitku matičnih stanica, uzima se jedan do dva milimetra tkiva. Tada se ono šalje u očnu banku i ondje se razmnožava.

LOKALNA ANESTEZIJA - Za razvoj je dovoljno deset do 14 dana, a postoje i obilježivači tih stanica da se ne presađe pogrešne stanice. Nakon toga, kad se formiraju stanice, donose se k nama i presađuju kirurškim zahvatom koji traje 10 do 15 minuta - kaže prof. Dekaris. Ovdje, dakle, nije riječ o teškoj i zahtjevnoj operaciji. Izvodi se pod lokalnom anestezijom, a pacijent nakon toga ide kući, s time da sedam dana mora držati povez na oku, da zbog treptanja oka ne bi došlo do trajnog oštećenja.

- Vid se ne vrati odmah. Treba neko vrijeme nakon presađivanja da se 'primi' i da zamijeni bolesne zdravim strukturama. Rožnica se pomalo razbistruje jer postoje matične stanice koje je 'hrane' - kaže dr. Dekaris.

- Riječ je o operacijama koje su kod nas još u fazi kliničkog ispitivanja, a svaka zemlja koja uvodi novu metodu mora napraviti pristup na svojim pacijentima kako bi vidjela koliko je to učinkovito. To znači da za svakog pacijenta moramo tražiti dozvolu Ministarstva zdravstva - kaže prof. Dekaris i dodaje da se takav oblik liječenja trenutačno obavlja samo u Italiji, Velikoj Britaniji i Njemačkoj. ❀